

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин
"Українська асоціація економістів-міжнародників".

**INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT**
**МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
ТА СТАЛИЙ РОЗВИТОК**

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 20 травня 2022 року)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК 339.9+502/504
М 58

Рецензенти:

Дурановські Войцех Хенрік – PhD, Опольський університет (м. Ополь, Польща);

Таранюк Леонід Миколайович – д-р екон. наук, професор, Сумський державний університет (Україна)

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 4 від 20 жовтня 2022 року)*

International Economic Relations and Sustainable Development
М 58 (Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток) : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 20 травня 2022 року / за заг. ред. Ю. М. Петрушенка, М. Д. Домашенко. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 103 с.

The collection consists of the materials from III International Scientific Conference «International economic relations and sustainable development» of Sumy State University, which presented the results of the research carried out in different countries, in such scientific areas as international economic relations, international cooperation and economic diplomacy, economics of nature management and sustainable development, strategic directions for sustainable development providing, International economic relations impact on sustainable development and others.

For scientists, lecturers of higher education institutions, students, graduates and everybody, interested in the scientific and practical problems of modern economics.

До збірника ввійшли матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародні економічні відносини та сталий розвиток» Сумського державного університету, в яких наведені результати наукових досліджень, виконаних у різних країнах, із таких наукових напрямків, як міжнародні економічні відносини, міжнародне співробітництво та економічна дипломатія, економіка природокористування та сталого розвитку, стратегічні напрями забезпечення сталого розвитку, вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток та інші.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, студентів, аспірантів та всіх, хто цікавиться науково-практичними проблемами сучасної економіки.

УДК 339.9+502/504
© Сумський державний університет, 2021

Організатори конференції:

"Ukrainian Association
of International
Economists "

Співорганізатори конференції:

Інститут науки і техніки Хенань, (м. Хенань, Китай)

Університет прикладних наук Цвіккау (м. Цвіккау, Німеччина)

Інноваційний університет Collegium Mazovia (м. Седльце, Польща)

Вища школа економіко-гуманітарна (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Опольський університет (м. Ополе, Польща)

Центр соціальних інновацій Єзуїтського університету (м. Краків, Польща)

Інститут технологій та бізнесу в Ческе-Будейовицях, (м. Прага, Чеська Республіка)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 Міжнародні економічні відносини SECTION 1 International economic relations

<i>Хомутенко Л. І.</i> Функціонування ТНК на сучасній міжнародній арені	7
<i>Marekha I.S., Bondarenko S.I.</i> Gender differentiation on the international labour market	8
<i>Дробязко А. О.</i> Структура та цілі маркетингової товарної політики	10
<i>Демиденко Є.Г.</i> Перемовини як дипломатичний інструмент: українські реалії	13
<i>Joel Ata-Baah</i> Integration of international economic markets	15
<i>Хомутенко Л. І., Григорович А. М.</i> Досвід розвинених країн в міжнародному трансфері технологій	16
<i>Мареха І.С., Новгородцева М.О.</i> Міжнародні злиття та поглинання	20
<i>Shevtsova V.M.</i> Problems and features of the country's external public debt management. Ukrainian experience	22
<i>Marekha I.S., Yavor P.V.</i> The place of ukraine in the eu integration processes	26
<i>Shcherbyna T., Kernychnui V.V.</i> Import policy: general goals and current problems of ukraine	28
<i>Zamora O.M., Hyrman D.A., Stanislaw Alwasiak</i> Analysis of world financial markets and their development trends	28
<i>Котенко Н.В., Бондаренко А.І.</i> Аналіз діяльності інститутів спільного інвестування в Україні	30
<i>Воронцова А.С., Твердохліб Д.С.</i> Головні проблеми інвестиційної привабливості економіки України	32
<i>Коротка М.Ю.</i> Розвиток франчайзингової діяльності під час глобальних економічних коливань	36
<i>Кулік А. О</i> Перспективи розвитку Україно-Китайських торговельних відносин на сучасному етапі	38
<i>Dryhola J.</i> Operations in the foreign exchange market	40

РОЗДІЛ 2
Економіка сталого розвитку
SECTION 2
The economics of sustainable development

<i>Romaniuk Y., Kurbatova T.</i> Electricity demand management mechanisms	42
<i>Yurchenko A., Yarova I.</i> Modern sustainable logistics trends	44
<i>Dubovych R., Smolennikov D.</i> The system of motivation of personnel at industrial enterprises in the context of global challenges	46
<i>Хомутенко Л. І., Ганжала К. С.</i> Особливості міжнародного регулювання міграції трудових ресурсів	48
<i>Korobko S.O.</i> Labour migration	51
<i>Sheremet A., Smolennikov D.</i> Financial management system as a tool for sustainable development of agricultural enterprises	52
<i>Тулякова А.О., Замора О.М.</i> Міграція робочої сили та її регулювання	54
<i>Голоха А.Р., Щербаченко В.О.</i> Вимушена міграція українців через Російсько-Українську війну	56
<i>Школа В.Ю., Домащенко В.С.</i> Оцінка сталого розвитку та економічної стійкості сільського господарства: досвід ЄС для України	58

РОЗДІЛ 3
Вплив міжнародних економічних відносин на сталий розвиток
SECTION 3
The impact of international economic relations on sustainable development

<i>Домащенко М.Д., Гордієнко І.С., Прокопенко О.В.</i> Особливості українських міграційних процесів та вплив Російсько-Української війни на них	62
<i>Хомутенко Л.І., Тулякова А.О.;</i> Соціально-економічні виклики для майбутнього України у зв'язку з міграцією українського населення в період війни	65
<i>J. Ata-Baah</i> Role of international labor organisation in regulation of labor migration	67

<i>Лапшина М. Ю.</i> Переговорний процес отримання статусу кандидата в ЄС	70
<i>Petrenko S</i> Hert hofstede's model as a tool of cross-cultural analysys	72
<i>Marekha I.S., Sliusarenko A.D.</i> Global financial and economic crises of XX century and their consequences	75
<i>Таранюк Л.М. Рубаненко К.І. Цю Х.</i> Головні перешкоди та шляхи поглиблення співробітництва України та ЄС	78
<i>Lisniak B. A., Zamora O. M., Duranowski W.</i> The reaction of European diplomacy to the Russian invasion in Ukraine	80
<i>Yurchenko A., Domashenko M.</i> Diplomacy and economics of the Russia-Ukraine war	82
<i>Сахно О.О.</i> Оцінка конкурентоспроможності вітчизняної агропромислової продукції на світовому ринку	84
<i>Тулякова А.О., Хомутенко Л.І.</i> Соціально-економічні виклики для майбутнього України у зв'язку з міграцією українського населення в період війни	87
<i>Воронцова А.С., Єрмоленко А.О.</i> Проблеми міжнародного співробітництва українських експортоорієнтованих підприємств: крос-культурний аспект	89
<i>Зорін О. О.</i> Особливості фінансування угод М&А на міжнародному ринку	92
<i>J. Ata-Baah</i> The role of commercial diplomacy as part of economic diplomacy	95
<i>Hontar K., Yarova I.</i> Tourism as a leading direction of the Turkish service market development	97

РОЗДІЛ 1
МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ
SECTION 1
INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТНК НА СУЧАСНІЙ МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

доцент, к.е.н., **Хомутенко Л. І**

здобувач **Демиденко Є.Г.**

Сумський державний університет, Україна

Поступовий розвиток міжнародних економічних відносин став причиною появи на світовій арені потужних суб'єктів – транснаціональних корпорацій (ТНК), поясненням та інтерпретацією яких займалася велика кількість дослідників, думки яких сприяли виокремленню ознак, до яких відносять таких суб'єктів, а саме: 1) діяльність в більше ніж 2-6 країнах, шляхом розміщення своїх підрозділів; 2) наявність в керівному складі багатонаціонального персоналу; 3) ознака контролю, тобто володіння не менше, ніж 25-% акцій в 3-х чи більше країнах; 4) мінімальна частка операцій з прибутковості чи продажів закордоном – понад 25%.

Виходячи з визначальних ознак, ТНК своєю появою “тракували” нові правила міжнародного бізнес-господарювання. Початкова ланка розвитку ТНК розпочалася ще за часів існування метрополій та колоній в європейських країнах та стала по порозі свого “розквіту” в кінці XIX ст. й продовжується в наш час. Становлення ТНК огортає наразі 5 етапів, протягом яких ТНК почали з міжнародних картелів, а пізніше могутні гравці, що уособлювали індивідуальні риси окремих країн, та продовжили в процесі нарощування на концентрації капіталу, встановлення своїх філій в багатьох країнах та постали світовими новаторами технологій та інновацій в багатьох галузях виробництва й послуг, ідей та концепцій.

Потужність ТНК як суб'єктів МЕНВ, можна довести поступовим збільшенням обсягу виручки від товарообігу та прибутку: беручи до уваги топ-20 компаній за версією Forbs, то в 2022-у їх виручка склала 47,6 млрд. дол., (в 2016 – 35 трлн.), а прибуток – 5 трлн. дол. Варто зазначити, що найбільші компанії за обсягом прибутковості в 2022 році спеціалізуються переважно у таких сферах: сфера технологій (технологічні обладнання та ІТ забезпечення й послуги, телекомунікаційні послуги), банківська справа, видобувна сфера, роздрібна торгівля та страхування. З точки зору географічною належності переважною кількістю провідних ТНК володіють

(зі списку Forbs:2000): США (590 од.), Китай та Гонконг (по 351 од.), Японія (196 од.), Велика Британія (64 од.), Франція (54) та інші (342 од.). Цікавим доказом потужності ТНК постає також те, що вражаючі показники доходів однієї компанії можуть перевищувати ВВП країн! Як приклад такого явища: компанія, що займається роздрібною торгівлею Amazon в 2021-у році реалізувала товарів на бл. 470 млрд. дол., що продемонструвало збільшення (в 2020-у цей показник становив 386 млрд. дол., в той час як ВВП Сінгапуру в 2020-у становив 340 млрд. дол.), компанія Shell склала 261,76 млрд. дол. з продажів, а компанія Apple в 2022-у досягла майже 380 млрд.

Функціонування ТНК на сучасній міжнародній арені являється досить позитивним явищем для населення: в топ-20 найбільших компаній залучено велика кількість працівників, наприклад: ТНК Bank of China підпорядковує бл. 306 тис. працівників, а японська Toyota Motor – 366 тис., ТНК в банківській справі – ICDC – 343 тис., а роздрібний Amazon перетнув позначку в понад мільйон працівників – 1 608 тис.

Більше того, сучасну діяльність ТНК можна простежити у тенденціях збільшення потоків інвестування до країн, що розвиваються, а саме: Індія, Індонезія, Сінгапур, Філіпіни, М'янма та інші. Більше того, збільшується тенденція відпливу ПІІ з цих же країн. На чолі з капіталовкладеннями до країн, що розвивають простежується збільшення їх ВВП з початку 21-го століття. Позаду не залишається також вагомість вкладу ПІІ до розвинених країн, переважно з Європи.

Таким чином, можна зробити висновок про надзвичайно помітну й важливу роль в сучасних міжнародних економічних відносинах та в глобальному просторі загалом як суб'єктів, що вчинили тотальний позитивний “переворот” в бізнес-сфері та надали велику кількість переваг, а саме: насамперед, ТНК запровадили та розповсюдили передові технології, створили найкращі умови для розкриття можливостей підприємств, постали чинниками зростання кваліфікації робочої сили та загалом розширили межі робочих місць, постали стимулом та причиною економічного зростання та розширення напрямків економіки.